

REGELŐ.

Pesten vasárnap januar 17^{kén} 1836.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p.p.

ELBESZÉLÉS.

A' DIPLOMA.

(Novella.)

I.

Szabadlakyék udvarában két nap óta szörnyű a' zaj; az ajtók csattognak, kemenczék fülnek, baromfiak, vadak rakáson hevernek a' konyhában, a' tüzhely pedig szinte görbed a' sok drága ételtől; a' cselédek szaladoznak; szóval a' jövés - menésnek vége hossza nincs. Maga Mártha kisasszony is könyökgig feltürve, kaczerka fejkötőben 's köténykében sürr forog egész nap, kis hattyú kezei mindig valamivel rakva, kis rózsaszája mindig nógatással tele. Sára asszony már nehányszor kandikált-át a' palánkon, 's fejét csudálkozva rázogatván nagy finnyásan kérdi magában: „mit jelent ez?” — Ekkor hozzá lopózik a' beszédes szomszédasszony, és házasságról, mátkáról susognak valamit. A' toronyőr meg nem foghatja, mi patvart füstölhetnek annyit Szabadlakyék; 's föltette magában, ha még soká tart, tüzet kiált. Fiskális ur pedig a' szomszédból már háromszor küldötte által inasát, 's egész alázatossággal „instáltatta” Szabadlaky uramat, parancsolná-meg a' dévaj cselédnek, az iszonyú lármával már egyszer valahára felhagyni, mert ő egész istenadta nap egy betűt sem írhat.

Ekképp tünt szembe fülbe Szabadlakyék zaja a' szomszédoknál; de Mártha kisasszony mind ezekre csak mosolyog 's vállat vonit, és kis szilaj lábacsájával egyet-egyet toppant a' cselédekre, mintha mondaná, „Hess, hess! madaraim! sürogjetek, forogjatok! mi gondunk a' szomszédokra!”

II.

Szabadlaky ur ős törzsökös szittya-vérből származtatá magát, 's valóban derék magyar ember volt. Méltóságos járása, izmos ter-

metes testalkotása, vont sas-orra, tisztességesen egész vállig leomolt ősz hajai, 's a' mit legelőbb kell vala említenem, sudaras szép bajusza, melyet Árpád apánk sem szégyelhetett vala, mindenkit tiszteleltre gerjesztett iránta már első látásra is. Ő N — városának senatora 's egyik legérdemesb emberei közül volt; számos birtokából ha nem fényes is, de jeles uri házat 's asztalt vitt, mely soha sem volt vendég nélkül; mert Szabادلaky Tódor tántorithatlanul mindent megtarta, mit a' közbeszéd egy „igazi magyar emberről“ szokott mondani. — Felesége már a' jobb lelkekhez költözött, mint Szabادلaky uram szokta magát kifejezni, 's az egész házi gazdaságot egyetlen egy leánya vitte, Mártha kisasszony.

A' természet valóban pazar kézzel hinté Mártára kegyének egész mértékét, 's mit olly sokszor 's majd mindig különszakaszt fukarságában: a' szépséget — és jóságot, mint kegyeltjére, egyiránt nyomá szelid alakjára. Sudár, karcsú növése, csillogó hollófürtök, két arcz, mosolygóbb a' kelő hajnalnál, 's egy rózsaszácska, bájlóbb és lelkesebb a' föld minden varázslatinál — mindezek még nem tették a' leányka szépségét; az, mi mind ezen kecsek fölé a' királyi koronát tüzé, 's őt a' kellem istennéjévé avatá — az kiapadhatlan vidámsága, soha nem borongó szeszélye volt; 's a' ki Mártát a' mindig mosolygó majussal kívánná összehasonlítani, éppen nem hibázna. Lelke tiszta, ártatlan, és sorsához képest igen is kimivelt vala; de Mártha mindennek tudott órát szabni. Zongorája, rajzolásai mellett a' házi asszony tisztét sem feledé; 's nem szégyenlé kis krepp-kő tényét gyors-előkötővel fölcserélni, ecsetet mesterileg vivő újjaiba a' főző kanalat is venni, ha a' körülmények úgy akarták. —

Ennyi tulajdonok ezer szemet vontak Mártára, melyek epedve valának kilesők ragyogó bogár-szemeiből az édes viszonzlángot; ezer kéz nyult hattyú-kezeckéje után: — de Mártha már választott. Szeretett, és viszont szeretttetett; 's mi több, a' kedves, az egyedül szeretett ma délután itt lesz — kézfogóra. — „Hess, hess! madaraim — kiálta Mártha — sűröjjetek, forogjatok! mi gondunk a' szomszédokra!“

III.

Szilágyi Miksa — ez volt a' szeretett — a' városnak legderekabb 's legszebb ifjai közé tartozott! 's valamint kellemeztető külseje, ugy lelkes beltulajdonai által is valódi disze volt a' társaságoknak. Szülőjítől korán megfosztva Szabادلaky Tódor ur mint az öreg Szilágyinak lelkes barátja a' gyámnoki hivatalt viselé felette. E' viszonyok szülek azt, hogy Miksa gyakorta látá Szabادلaky házat,

a' kis vidor Mártának társaságában valamennyi leczkéjét elfeledte, Mártha pedig félre-dobta kötését, 's a' pillangóknak egész napon nem volt nyugtok; a' kertben valamennyi vetést 's virágot össze meg össze tiprának; 's mikor azután a' fenyítés óráján egymás mellett térdepeltek, dehogy könyörögtek volna engedelemért! Hiszen egymásnál voltak, 's együtt türtek. — Így fejlék e' gyenge virágokban már korán a' természetnek ama legszentebb 's legszebb titka, melly lényt lényhez kapcsolva, a' vonzódásnak 's együtt érzésnek utjain legkedvesb gyermekét szüli — a' szerelmet. —

Miksa éppen utósó esztendejét tölté a' fővárosban, mellyben tanulásait elvégezvén jószágának kormányát vala átveendő. Ez, 's azon szép kilátás, hogy a' már gyermekkorától szeretett, forrón szeretett leányt nem sokára egészen övének mondhatja, különben is serény szorgalmának kettőzött ösztönt ada; úgy hogy idejének legnagyobb részét mindig arra fordítaná, hogy kitűzött czélját minél dicséretesebben érje-el, 's életbe vágó, tetteleges, és társalkodásba illő ismeretek után sovárgott. Igaz, hogy a' diák iskolában majd mindig előzve volt társaitól, miért tudós gyámja ugyan sokszor csóválta fejét, 's bár mint szerette is egyébként gyámfiát, megesküdt, hogy Mártát soha sem adja neki feleségül, ha a' censurán „praeclarumot“ nem nyerend: „mert — úgy mond — azzal tértem én is haza, azzal boldogult barátom; nem szeretném pedig — 's itt fél arasznyi tisztas bajuszán egyet vonított — ha az alma messze esnék fájától. — De Mártha mind ezekre nem is figyelmeztet, „Hess, hess! madaraim sűrögjete, forogjatok! mi gondunk a' praeclarumra!“

IV.

Kemény vágatva sietett a' budai ut felől egy jól elkészült úti kocsi; 's egyenesen N* felé tartott. Hosszúkat durrantott suhogó szíj-ostorával a' nyalka kocsis; mire négy szikrahányó pej tombolva 's vihogva veté-föl homorú nyakát, miként ha szégyelné, hogy felette ostor pattog; de a' pajkos kocsis örömmel látá ezen kényes viczkándozást; 's maga tetszőleg mutogatá ostora nyelével a' mellette ülő pödrött bajuszú huszárnak, milly egyenes vonalban állnak a' rudas és ostorhegyes előre hegyzett fülei; milly kevélyen 's egyformán hanyja mindegyik lábait, 's örömeiben egy-egyét durrantott ismét ostorával. Az ülésben a' hintó bal szegletébe dülleszkedve egy szép természetes ifiú ül vala, 's a' kék égbe eregeté nagy tajtjából a' bodor füstöt; szemei vágyó epedéssel csüggének a' már már előtttek álló N* tornyain. Még egy óranegyed, 's koesink egy hatalmas ostorpattogással Szabadlaký uram háza előtt megáll, 's belőle örömmel ugrik-ki

Szilágyi Miksa, és a' ház pítvaráig elébe jött Szabadlaky uram nyakába dül.

„Hozott Isten, öcsém! — kiálta a' szives öreg, 's tetemes karjait, mintha felakarná nyalábolni, Miksa felé terjeszti. — Hozott Isten közünkbe! — sárkány a' fija — mint megférjfsodott — milly egész ember már — lám, lám!”

Mártha kisasszony szinte kezében feledte kanalát, 's repült szeretett Miksája karjaiba; mi az öreg urnak egy tréfás megjegyzésre ada alkalmat.

„Már e' bizony jó jel leányom — kaczaga jólelkű tréfával — te jegyesedet mindjárt a' konyha-sceptrummal fogadod, 's megmutatod neki, hogy előtte minden férjfinak fejet kell hajtani!”

Mint természetes, csak maga nevette az öreg ur ezen tőle ugy nevezett elme-szíppantkát.

A' két fiatal egymás látásán elég gyönyört talált, 's mohón nyeldeste a' két év óta nélkülözött éldelet perczeit.

„De már most hadd lássuk, fiam uram, a' diplomát — kezdé az öreg ur — sárkány a' fija, csak van praeclarum-od? mert tudod-e, mi a' feltétel?”

„Ó igen is jól — éltem egész üdve, az én szeretett Márhám” — felelé Miksa, 's a' leánykát még egyszer dobogó melljére voná; azután karöltve sietének a' két szerelmesek a' bátyától annyira ohajtott diplomáért, melly Miksa uti ládájában vala eltéve.

(Végzet következik)

ÉLET-TÖRTÉNET.

A' Baloghok.

(Galanthai Balogh János képével.)

Hogy a' Balogh nemzetség, melly hazánk szerte számos ágokban terjedt-el, honunk régibb sorsával egykorú, mind a' hazai évkönyvekben talált nyomok bizonyítják, mind látható tanúul szolgálhatnak némileg a' magyar történetre nézve ama nevezetes régi Balogh várának dűledékei, mellyek Várhegyen (Hradestye), Gömör megyében Alsó és Felső Balogh faluk mellett emlékeztetik az utazót honjának néhai viharos körülményeire. Ugyan az említett megyét futja keresztül a' Klonoczeczko hegyből eredt Balogh vize is, melly végre Lénárfalván alul a' szerencsétlen ős Magyarok vérével (IV-dik Béla alatt) fertőztetett Sajóval egyesül.

A' Baloghok különféle ágaiból elég legyen nevezni a' szomorú viszontagságokon keresztül esett Séllyei Balogh Istvánt, a' 17dik században Pápán élő lelkipásztort, író, 's Dunán túli superintendenst; megh. 1692. — Ócsai Balogh Pétert, a' m. k. udv. cancellaria

tanácsnokát, belső titk. tanácsost, Torontál 's Zólyom megye főispánját; megh. 1818. — Balogh Soos Mihályt, ki Hollandia Lejda városában orvos doctorrá lett 1764 — és Almási Balogh Pált, honunknak érdemes élő tudósát, íróját, 's orvosát.

A' Galanthai Baloghok nemzetségének, mely hasonlólag hazánk őskorából nyere származati törzsökét. egyik ivadéka János nyolcz országgyűlésen tette magát nevezetessé mint jeles szónok, nyájas emberbarát, kellemes társalkodó, gögtelen, fényűzést kerülő, 's okos belátással honjának java és nemzeti nyelve előmozdításáért buzgó hazafi. — Sajnosan vevé mindenki talán meg idő előtt istörtént halálát. Lássuk munkás életének 's hatás-körének némelly szakait. — Született Podrecsányban, Nógrád megyében. Váczon, a' nagyszombati convictusban, 's budai egyetemben végzett tanulmányi pályája után Pesten 1780. ügyvéd, 1782-ben Bars megye tisz. főjegyzője, nem sokára pedig Komárom vgye főjegyzője lön. E' megye őt 1792. mart. 28-án országgyűlési követté választá, 1794-ben másod alispánná, 1796-ban, 1802-ben, 's 1806-ban ismét követté, 1806-ban első alispánná, 1807. 's 1808-ban követté. 1810-ben 20 évig dicséretesen folytatott hivatalát minden marasztás és kérelem mellett is letevő; de 1811-ben Bars megye kérésének engedvén annak követségét az országgyűlésnél felvállalá. 1813-ban kieszközlé, hogy Bars vgye a' köz dolgokat magyar nyelven vigye. 1825-ben ismét képviselője volt Bars megyének a' pozsoni gyűlésen vejével Platthy Mihálylyal, 's e' fényes szónoki pályáját 1827. sept. 25-kén zárá-be. Eltemettetett Füsön a' nemzetségi sirboltban Képe 1828-ban innepélyes szertartással függesztetett-fel Aranyos Maróthon a' megyének gyűlési palotájában; kiadá azt rézmetszvényben Thewrewk ur is 1830. Gyermekei: 1) Kristóf — 2) Lőrincz 1787. aug. 10-kén született Ó Gyallán Komárom megyében, ki jeles violinista hangművész levén a' magyar Paganini névveltisztelteték-meg. Lakik Szemerén Komárom megyében — 3) János (kinek arczképét közöljük) jelenleg Bars vármegyének követje. Arczképe mult évi nyáron Bécsben Ruprecht által rajzolva 's kőre metszve (iv réthben) Pesten jelent-meg előszer; most folyóiratunk mellett 8-ad és 4-ed réthben. *) 4) Juliana, Ocskai Ocskay Lajos hitese. — 5) Ottilia Simonyi Simony Lőrincz életpárja. — 6) Borbála, Platthy Mihály nádori ítélő mester hites társa.

*) Ujlag figyelmeztetjük a' tisztelt közönséget, hogy a' folyóiratunk mellett megjelent képeket egyenként vagy nagyobb mennyiségben is meg lehet venni a' szerkező hivatalban. A' 8-ad rétheknek 12 kr. a' negyedrétheknek 24 kr. ezüstben az árak. Tíz képre a' 11-dik ingyen adatik. Nagyobb mennyiséget azonban előre szükséges megrendelni.

P E S T I V I Z S G Á L Ó.

Pesti bálokról már megpendíté hurját Homművésziünk; valami ujjal én is szolgálók. Halljátok kérlek szépeink, ifjaink; titeket fog leginkább érdekelni!

a) Figyeljete most drága egészségtekre! miért? N. orvoshoz utasítlak az oknak bővebb megfejtésére; ő azt per longum latum elő tudja rebegni. Én csak ezt mondom: a' nyavalák, u. m. hurut, inláz, bállágyulás 'st.e'f. egymást üzik, 's iszonyúlag pusztitnak városunkban; vagy is criticus idők járnak, epidemiát is rebesgetnek. Főképp ti Budaiak, szurok-koszorúkkal át ne édesgettessétek magatokat, mint néhány éve; könnyen kerekedik majd olyan ujesztendő napi szél, akkor pedig több helyt. Dunánk jégáldja vérrel pécsetteltetett.

b) Anyák! ne siessetek a' világ színe elejébe perdíteni tavaszika lánykátokat! hisz' divatba kezd jönni az idősebbesek nőszülésök. Ugy hallom többi közt, hogy X. negyven éves kisasszonyt Y. érett (50 éves) korú ur veszi magának élte párjául. — Z. negyven 's néhány esztendő pedig egyszerre nő, 's 10—16 gyermek atyja; szándékozik lenni, 's a' t.

c) Ti, kik rettegtek a' bálí üléstől, biztosítsátok, vagy is assecuráljátok magatokat tánczosokról, mivel ki hinné? 's még is igaz, O- éknél tánczmulságot adtak nem rég, pezsgett a' válogatott lány-egyveleg, 's csak két férjfi alázta-meg magát a' táncmezőre szállni. Ez azután elégitse-ki táncztelhetlen lábacs-káitokat? Az igaz, hogy a' mostani férjfiak! — többít elhallgatom, nehogy nyögésemmel a' szépnem átoksúlyját eláruljam!

d) Ajánlatban vagyon lelkeim, buda-pesti szépek, minden bálí lépteiteket vizsga szemre venni, 's azoknak bírálatját újságban nyilvánítani, valamint a' színészeti bírálatokat szokás, tapasztaltatván: hogy ti szinpadnak nézitek a' szépszinű redutot, 's azért oda és csak ott színeskedtetek, és így reclamálni nincs jusetok, mivel közítelet: a' színi világ — bírálat alá van vetve.

e) Parisban taval szépszinű lepkekké alakították magukat a' könnyű emberek, 's így szép pillangók ohajtottak lenni, ha szép emberek nem lehettek, de állati országban még sem boldogultak: azért lelkeim! ti szárnyakat ne öltsetek, nehogy szárnyatok szele elhidegítse meleg környezőiteket! Azonban félek, hogy a' jövődő (ha igaz) bécsi Strucztól majd kölcsönöztök, vagy szellemünként fölkaptok tollakat, melyek majd máshonba, vagy túlhonba ragadnak, — higyjétek édeskéim, a' kótyagtollasok ezt balszemmel nézik, 's Tamás vagyok benne, elhiszik-e, hogy bennetek nem lakik strucz sziv?

Előbbre, előbbre édes honfiak! dicséretes bennetek a' természeti törvény szavának tisztelete; de én javálnék egyet, mire nemcsak egy egy hírlapi szám fogja harsogni neveteket, hanem míg Pest állni fog, az 183² ki juristák neve áldásban leend, a' haza ezen felette örülni, nyelvünk védangyala koszorút fűzni, édes tieitek csókokat reptetni, az igazság, a' ti, istenasszonytok is, méltóságában fog le ereszkedni, 's magos tetszését ünnepiesen kijelentendi, és mindenki, csekélységem is, illőleg hinteni, szórni fogja jó neveteket, híreketek.

Juristák. — Hogy, hogy?

Én. — Édes honfiak! válogatott remények! tegyétek azon 600 vagy menynyi pengő forintnyi arendát a' haza oltárára; a' tervben levő és sok derek hazafit

izzasztó nemzeti játékszinre áldozatok-föl, 's higyjétek-el, tovább viruland e' szép füzér, mint p.o. tavali elődeitek által a' belépőknek nyújtott fris bokréták. Be hamar elhervadt ez! 's milly soká viruland a' tietek! — Azoké csak egy szépnék látszó orrt gyönyörködtetett; de bezzeg a' tietek jó illatot hintne Dunán, Tiszán innen 's túl! — Elhatna ez az utókor is, 's még azok is főhajtva lábat mozdítanának követésteikre. — Justitia istenanyátoknak sem tömjénezhetnétek jobb illattal, 's ő talán (szoborban) ki is állna az emelendő színház erkelyének egyik oldalára, tükrözendő a' késő ivadék elejébe jó fijainak áldozatját, 's egyszersmind a' jövő színház tagjait és hiveit igazságra intendő, hogy t. i. adják-meg a' hazának, mi a' hazáé, 's maguknak, mi maguké; és így milly zabolázói lennétek ti a' netalán leendő korcs unokáknak! 'sa't. — Ezer szépségekkel tudnám koszorúzni nemes tetteteiket.

Jurista. — Mind jól van ez uram, de fiatal embernek csak föl kell magát vidítania, 's a' korszellem is sürgeti ezt. Hagyd járuljanak apáink a' nemzeti ügyhez; ez ugy is szabad órákra szentelt garas, melly 400.000 pengő mellett elvész.

Én. — Ments Isten édes hazámija, hogy vigalmaidat számüzetni kívánná a' haza ügye! Sőt neki szót fogadván, többi polturáidat örömittasan foghatod tölteni; mivel maga e' gondolat „a' hazának szolgáltam“ elegendő bálraj pótolásra; ezt pedig a' haza anyala hiven öntögeti a' honfiak szíveikbe, mivel jól tudja: hogy a' jó hazafiak derült kedvüktől függ a' haza egének derültsége is. — A' jó korszellem? hisz' ez leplezi-föl a' haza szekrényét; a' korcs szellemet pedig talán csak pirulnál követni? — Nincs pedig könnyebb, mint szépeinket megengesztelni, főképp ha szépen előgördítitek szép ürügyeteket; sőt mernék fogadni, hogy pirongva történendő mentegetéseitekért azzal szégyenitnek majd meg széplelkű olvasónéim, hogy egy-egy gyönyörű kézi művet (talán gyűrűt is) ajánlandnak a' hasonczélnak előmozdítására. — Ott édes honfiak elkeringleitek legfőlebb 8 óra fordulás alatt pénzeteket, 's nemcsak elmulaszttok tetemes jót tenni, (mivel a' milliomok nemcsak százakból, hanem krajczárokból keletkeznek; 's emlékezünk-e a' londoni koldusra, kí krajczárokként szedte össze milliomját? —) hanem álmot, derült főt, erőt veszttve, lelki 's testi bajokat árasztok fejetekre.

Ugy-e édes honfiak, ti sokkal lelkesebbek vagytok! 's ti a' hazának áldozhatni legszebb jusnak, legnagyobb örömnék ismeritek, legszilárdabb igazságnak nézitek? 's ezt nappal éjjel, szájjal tettel megmutatni bár százszor is fogjátok?!

M. I.

K Ü L Ö N F É L E.

Szerencsés örökös. Lord Courtenay, egy 'angol kivándorlott a' Paris és Corbeil közötti országúton gyönyörű palotának tulajdonosa, néhány évvel ezelőtt komornyikjának leányát örökbe fogadta, mivel maga gyermektelen volt, 's a' hív szolga neki életét menté-meg, midőn felesége éppen ezen leányt viselő szíve alatt. A' lord felette szereté e' leánykát, 's a' leány ezt meg is érdemlé valamint szépsége ugy jó erkölce és műveltsége által egyiránt kitünvén. De nem

rég meghalt e' kedves teremtes, 's a' lord annyira elgyöttré magát érette, hogy igen nagy betegségbe esett, melyben azután meg is halt. Végrendelményében palotájának 's 5 milliót jövedelmező jószágának urává komornyikját nevezé-ki, kinek még több gyermeke is van. Bizonyítványul, miképen használta ez uraságát, a' következő szolgáljon. Magához hivatá t. i. az egész cselédséget, 's kijelenté, hogy lélekismeretére vette ezutáni cselédeiül eddigi pajtásait megtartani. Kinek kinek régi fizetése mellett még szép summa pénzt adott, 's meghagyá nekik, hogy utódjaikat ők is olly hiven és őszintén válasszák, minők eddig ők voltak. A' ci-devant komornyik már is elfoglalta uj birtokát.

EM L É K M O N D Á S.

Nagy. Kicsiny.

A' ki midőn elesett, nagy volt, nagy az esre is; az, kit
Minden kis szellő fennyeen hordozva lebegtet,
A' sokaság völgyére siet, mint nemtelen árnyék.

VIRÁG BENEDEK; közli KÁ. IRMA.

A' jó hazafi mint atya ugy gondolkodik, hogy hazája magzatiban föl-
találja azt, kitől ő benne megfosztja a' halál, 's midőn az ő sirhalmát szemlél-
vén nagy kárán bánkodik, reá borult édes övéiben kárának kipótoltatásán ör-
vendezhessen.

HORVÁTH JÁNOS UTÁN BARTHI.

Élettükör. A' jó barát előbb gondol, azután szól: a' szerelmes előbb
szól, mint gondol.

L....CSAMÁLIA.

Csererejtvény.

6. 4. 3. 2. Illy nevezettel birt honi nádorok egyike hajdan.
3. 4. 5. 6. Használjuk, mikoron diszt, fényt kifejezni ohajtunk:
1. 2. 3. 4. 6. Ezt zabolázd: gyakran mert vést okozott zabolátlan.
- 1 — 6. Szent házban lakom én, hangom könyörögni idéztet.

BEÖTHY FERENCZ.

Előbbi rejtvény: Eger.

*Jelentés. Kik folyóiratunkra még előfizetni oajtanának, teljes
számú példányt nyerhetnek, ha mennél előbb rendelést tenni méltóztatnak.*

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiacz 86. szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi, uri utsza 612.